

Checklista Egenkontroll rensning och underhåll av vattenanläggning

Är det ett dikningsföretag?

- Om du är osäker så finns kartor hos Länsstyrelsen. Ungefär samma regler gäller ändå. Skillnaden är att i ett dikningsföretag finns fastställt hur djupt och brett diket ska vara, och hur man fördelar kostnaderna.

Är aktuell styrelse registrerad hos Länsstyrelsen?

- Om inte – skicka in uppgifterna t.ex. i form av ett utdrag ur mötesprotokoll.

Är fixpunkterna lokaliserade?

- Fixpunkterna används för att veta att dikets djup följer vad som är tillåtet. Var fixpunkterna ligger ser man på kartan till dikningsföretaget. Försvunna fixpunkter bör ersättas med nya.

Hur kommer grävningdjupet att bestämmas?

- Enklart är att mäta djupet i förhållande till fixpunkternas höjd, med moderna maskiner går det lätt. Om det inte är ett dikningsföretag eller om fixpunkter saknas får man se hur dikets botten ser ut. Man ska aldrig gräva i opåverkade bottnar eller ta bort sten och grus.

Är fördjupande underhåll av dikningsföretaget genomfört före 1 juli 1986? Dokumentation?

- Fördjupningar före 1986 kan vara lagliga, och då är det till det djupet man får gräva. Dikningsföretaget måste i så fall kunna dokumentera när fördjupningen gjordes och hur djupt.

Finns det risk för att fisket kan skadas?

- I många diken och vattendrag vandrar fisk upp för att leka, och på en del platser finns fisk året om, det kan också finnas t.ex. flodkräftor. Om det finns fisk på den aktuella sträckan eller nedströms finns alltid en risk att fisket skadas. Då måste rensningen anmälas till Länsstyrelsen, och extra försiktighet kan behövas vid rensningen.

Är gränserna för dikningsföretaget säkerställda?

- Var börjar och slutar dikningsföretaget? Behövs en diskussion med de som har dike upp- eller nedströms?

På vilka sträckor behöver underhåll genomföras?

- Underhåll bara de dikessträckor där det behövs. Ibland kan frifallssträckor ingå, och där kanske det räcker att ta bort nedfallna träd eller liknande punktinsatser.

Hur är tidpunkten för underhållet vald?

- Vad som är lämplig tid för underhåll beror både på väder och typ av dike. Små helt uttorkande diken rensas gärna när det är torrt. Både av miljöhänsyn och av praktiska skäl ska man undvika att gräva vid höga flöden. Finns det fisk så styrs lämplig tidpunkt av vilka arter det finns. Hänsyn kan även tas till häckande fåglar, groddjur m.m.

Kommer buskar och träd att sparas?

- Buskar och träd som växer under högsta vattennivå i diket behöver tas bort för att inte hindra flödet. Övriga träd och buskar bör sparas i den mån det går. Helst på dikets syd- eller västsida för att skugga diket. Det sänker vattentemperaturen och gynnar många

vattenlevande djur, samtidigt som det växer igen långsammare. Ta bara bort det som behövs för att komma åt med maskinerna.

Kommer endast slam på dikesbotten att tas bort eller kommer även slänterna att beröras?

- Att låta slänterna vara opåverkade minskar risken för erosion och uttransport av näringsämnen.

Vilken rensningsmetod kommer att användas? Motivera val.

- Ta ställning till ifall det behöver grävas, eller om det räcker med att klippa vegetationen i diket. På några sträckor kanske det räcker att ta bort enstaka hinder.

Hur kommer underhållsarbetena att följas upp under arbetes gång?

- Dikningsföretaget eller den som beställer ett arbete är ansvarig för resultatet. Det är viktigt att den som ska utföra arbetet får bra information och att man följer upp hur arbetet går.

Hur kommer dikesmassorna att tas om hand?

- Det bör man ha tänkt igenom redan innan arbetet startar. Ska massorna ligga kvar, ska varje markägare ta hand om dem, eller tar dikningsföretaget hand om massorna? De bör inte placeras så nära diket att både jord och näring riskerar att sköljas tillbaka ner i diket vid ett kraftigt regn.

Hur kommer risken för grumlig att hanteras?

- Grumling av vattnet är ett hot mot fisk och andra organismer som lever i vattnet. Det grumlande materialet kommer också att sedimentera längre nedströms, och då skapas ett nytt underhållsbehov där. Försök därför att minimera grumlingen.

Är det ett naturligt vattendrag/frifallssträcka som behöver rensas?

- I så fall är det bara mindre punktinsatser som ska göras, t.ex. att ta bort nedrasade träd andra dämmande hinder.

Vilken rensning behöver göras?

- Börja med att bedöma hur dikets djup ser ut jämfört med vad det ska vara. Det kan vara olika behov av rensning på olika sträckor.

Är berörda fastighetsägare kontaktade?

- Kontakta alla i god tid. För en dialog om hur mycket träd och buskar som kommer att behöva tas bort, på vilken sida maskinerna behöver komma fram, var massorna kan placeras osv.

Kommer Natura 2000-områden, naturreservat, strandskyddsområde el. dyl att beröras?

- Då kan olika tillstånd och dispenser behövas inför arbetena. Kontakta Länsstyrelsen i god tid.

Vilka särskilda hänsyn kommer att tas nära sådana områden?

- Se till att skaffa dig den kunskap som behövs, och följ tillstånd och beslut. Vilken hänsyn som är lämplig beror på vilka värden som behöver skyddas.

Mer ingående information hittar ni i följande skrifter:

”Miljöhänsyn vid dikesrensningar” från Naturvårdsverket eller ”Äga och förvalta diken” från LRF